

PRZEGLĄD WYBORCZY

Biuletyn informacyjny

1-4/2015

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Alicja Kicińska oraz zespół w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja – Beata Tokaj, Szef Biura

Skład komputerowy – Małgorzata Rzepecka

Oddano do druku – czerwiec 2015 r.

*Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” prosimy o
każdorazowe wskazanie źródła informacji.*

**Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego w
Internecie**

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	4
* Wybory Prezydenta RP zarządzane na dzień 10 maja 2015 r.	4
* Kontrola gospodarki finansowej komitetów wyborczych i partii politycznych	38
* Wybory uzupełniające do Senatu RP w dniu 8 lutego 2015 r. w okręgu wyborczym nr 75	39
* Prace nad systemem informatycznym do obsługi wyborów	48
* Wybory samorządowe w trakcie kadencji	50
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	51
* Informacje organizacyjno-prawne	53

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 9 posiedzeń w dniach 12 i 26 stycznia, 9,18 i 23 lutego, 9 i 23 marca, 8 i 20 kwietnia 2015 r. Państwowa Komisja Wyborcza wykonywała w tym czasie w szczególności zadania związane z przygotowaniem wyborów Prezydenta RP, wyborów uzupełniających do Senatu RP, w zakresie kontroli gospodarki finansowej komitetów wyborczych i gospodarki finansowej partii politycznych.

WYBORY PREZYDENTA RP ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 10 MAJA 2015 R.

- * Marszałek Sejmu postanowieniem z dnia 4 lutego 2015 r. zarządził wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczając ich datę na niedzielę 10 maja 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 188).

POSTANOWIENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 4 lutego 2015 r.

o zarządzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 289 § 1 i art. 290 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz.550, Nr 102, poz.588, Nr 134, poz.777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 17, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951, 1529 oraz z 2014 r. poz. 179, 180 i 1072) stanowi się, co następuje:

§ 1.

Zarządzam wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2.

Datę wyborów wyznaczam na niedzielę dnia 10 maja 2015 r.

§ 3.

Dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych, określa kalendarz wyborczy, stanowiący załącznik do niniejszego postanowienia.

§ 4.

Postanowienie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Marszałek Sejmu

Załącznik do postanowienia Marszałka Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lutego 2015 r.
(poz. 188)

KALENDARZ WYBORCZY
dla wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
w dniu 10 maja 2015 r.

Data wykonania czynności wyborczych ^{*)}	Treść czynności wyborczych
1	2
do dnia 16 marca 2015 r.	— zawiadamianie Państwowej Komisji Wyborczej o utworzeniu komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
do dnia 23 marca 2015 r.	— powołanie okręgowych komisji wyborczych
do dnia 26 marca 2015 r. do godz. 24⁰⁰	— zgłaszanie do Państwowej Komisji Wyborczej kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w celu zarejestrowania
do dnia 5 kwietnia 2015 r.	— utworzenie obwodów głosowania w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, domach studenckich i zespołach tych domów oraz ustalenie ich granic, siedzib i numerów
do dnia 10 kwietnia 2015 r.	— podanie do wiadomości publicznej informacji o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych, w tym o lokalach obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, a także o możliwości głosowania korespondencyjnego i przez pełnomocnika, — zgłaszanie przez armatorów wniosków o utworzenie obwodów głosowania na polskich statkach morskich
do dnia 17 kwietnia 2015 r.	— zgłaszanie kandydatów do obwodowych komisji wyborczych przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych
do dnia 19 kwietnia 2015 r.	— powołanie przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) obwodowych komisji wyborczych, — sporządzenie spisów wyborców przez gminy

od dnia 19 kwietnia 2015 r. do dnia 26 kwietnia 2015 r.	— składanie przez żołnierzy pełniących zasadniczą lub okresową służbę wojskową oraz pełniących służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych lub odbywających ćwiczenia i przeszkolenie wojskowe, a także ratowników odbywających zasadniczą służbę wojskową w obronie cywilnej poza miejscem stałego zamieszkania oraz policjantów z jednostek skoszarowanych, funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej pełniących służbę w systemie skoszarowanym, wniosków o dopisanie do wybranego przez nich spisu wyborców sporządzanego dla miejscowości, w której odbywają służbę
do dnia 20 kwietnia 2015 r.	— podanie do wiadomości wyborców danych o kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
do dnia 25 kwietnia 2015 r.	— zgłaszanie zamiaru głosowania korespondencyjnego
od dnia 25 kwietnia 2015 r. do dnia 8 maja 2015 r. do godz. 24⁰⁰	— nieodpłatne rozpowszechnianie audycji wyborczych w programach publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych, przygotowanych przez komitety wyborcze
do dnia 1 maja 2015 r.	— składanie wniosków o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania
do dnia 5 maja 2015 r.	— składanie wniosków o dopisanie do spisu wyborców w wybranym obwodzie głosowania
do dnia 7 maja 2015 r.	— składanie przez wyborców przebywających na polskich statkach morskich wniosków o wpisanie do spisu wyborców w obwodach głosowania utworzonych na tych statkach, — składanie przez wyborców przebywających za granicą zgłoszeń w sprawie wpisania do spisu wyborców w obwodach głosowania utworzonych za granicą
w dniu 8 maja 2015 r. o godz. 24⁰⁰	— zakończenie kampanii wyborczej
w dniu 10 maja 2015 r. godz. 7⁰⁰-21⁰⁰	— głosowanie

*) Zgodnie z art. 9 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego jeżeli koniec terminu wykonania czynności określonej w Kodeksie przypada na sobotę albo na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu. Jeżeli Kodeks nie stanowi inaczej, czynności wyborcze są dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych i urzędów gmin.

- * Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwały i wytyczne dotyczące przygotowania i przeprowadzenia wyborów, wydała informacje, wyjaśnienia i wzory dokumentów pomocnych w wykonaniu czynności wyborczych, zapewniła w tych sprawach bieżącą informację i pomoc. Utworzona została w Internecie nowa strona: Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2015, na której są dostępne wszystkie akty prawne dotyczące wyborów, informacje i wyjaśnienia, dane o organach wyborczych, o komitetach wyborczych i kandydatach; prowadzony jest stały serwis informacyjny przypominający o czynnościach wyborczych i terminach ich wykonania, uprawnieniach wyborców, procedurach związanych z rejestracją i spisami wyborców, powołaniem obwodowych komisji wyborczych, sposobie głosowania, zasadach finansowania kampanii wyborczej.
- * Państwowa Komisja uchwałą z dnia 26 stycznia 2015 r. określiła właściwość miejscową, numery i siedziby okręgowych komisji wyborczych w wyborach Prezydenta RP (M.P. poz. 152), a uchwałą z dnia 9 marca 2015 r. powołała okręgowe komisje wyborcze (M.P. poz. 332 i 333). Zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego kandydatów do składów komisji zgłosił Minister Sprawiedliwości: powołano 51 komisji okręgowych, w skład komisji weszło 322 sędziów – 117 sędziów sądów rejonowych, 183 sędziów sądów okręgowych, 17 sędziów sądów apelacyjnych, 3 sędziów sądów administracyjnych (NSA-1 i WSA-2), 2 sędziów Sądu Najwyższego. Przewodniczącymi 49 okręgowych komisji wyborczych byli z urzędu komisarze wyborczy, a przewodniczącymi dwóch komisji (nr 36 w Gdańsku i nr 37 w Gdyni), w których nie było możliwości pełnienia funkcji przewodniczącego przez komisarza wyborczego, zostali wybrani sędziowie Sądu Okręgowego w Gdańsku.
- * Zgodnie z wymogami ustawowymi w terminie do dnia 16 marca 2015 r. Państwowa Komisja Wyborcza przyjmowała zawiadomienia o utworzeniu komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta RP; skuteczne utworzenie komitetu wymagało poparcia podpisami co najmniej 1000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło 26 zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego. Komisja zarejestrowała 23 komitety, a odmówiła rejestracji 3 komitetów, ponieważ nie spełniły wymogów przewidzianych w Kodeksie wyborczym, w szczególności nie dołączyły prawidłowo sporządzonych wykazów podpisów co

najmniej 1000 obywateli popierających kandydata na Prezydenta. Zarejestrowano, w kolejności zgłoszenia, następujące Komitety Wyborcze kandydata na Prezydenta RP w wyborach w 2015 r.; Janusza Korwin-Mikke; Janusza Palikota; Andrzeja Dudy; Pawła Kukiza; Bronisława Komorowskiego; Mariana Kowalskiego; Magdaleny Ogórek; Adama Jarubasa; Jacka Wilka; Grzegorza Brauna; Anny Grodzkiej; Adama Słomki; Dariusza Łaska; Iwony Piątek; Ryszarda Nowaka; Włodzimierza Korab-Karpowicza; Wandy Nowickiej; Pawła Tanajno; Andrzeja Morawieckiego; Zdzisława Jankowskiego; Stanisława Majdańskiego; Balli Marzec; Artura Głowackiego.

- * Do dnia 26 marca 2015 r. Państwowa Komisja Wyborcza przyjmowała zgłoszenia kandydatów na Prezydenta RP zgłoszonych przez utworzone w tym celu komitety wyborcze. Zgłoszenie kandydata wymagało poparcia podpisami co najmniej 100 tys. obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Ten warunek spełniło 11 podmiotów wyborczych. Zgodnie z art. 305 Kodeksu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła listę kandydatów na Prezydenta RP; lista została podana do publicznej wiadomości na stronie internetowej Komisji i rozplakatowana w obwieszczeniach wyborczych.

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 14 kwietnia 2015 r.**

**w sprawie listy kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r.**

Na podstawie art. 305 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁾) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1. Sporządza się listę kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r., na której umieszcza się dane kandydatów wymienione w art. 305 § 1 Kodeksu wyborczego:

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529 oraz z 2014 r. poz. 179, 180 i 1072.

- 1) **BRAUN Grzegorz Michał**, lat 48, wykształcenie wyższe w zakresie filologii polskiej, wykonujący zawód reżysera i publicyści, zamieszkały w Warszawie, nie należy do partii politycznej;
- 2) **DUDA Andrzej Sebastian**, lat 42, wykształcenie wyższe prawnicze, poseł do Parlamentu Europejskiego, zamieszkały w Krakowie, członek Prawa i Sprawiedliwości;
- 3) **JARUBAS Adam Sebastian**, lat 40, wykształcenie wyższe historyczne, wykonujący zawód wyższego urzędnika samorządowego, miejsce pracy: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, zamieszkały w Błotnowoli gmina Nowy Korczyn, członek Polskiego Stronnictwa Ludowego;
- 4) **KOMOROWSKI Bronisław Maria**, lat 62, wykształcenie wyższe historyczne, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, zamieszkały w Warszawie, nie należy do partii politycznej;
- 5) **KORWIN-MIKKE Janusz Ryszard**, lat 72, wykształcenie wyższe filozoficzne, poseł do Parlamentu Europejskiego, zamieszkały w Józefowie, członek Kongresu Nowej Prawicy;
- 6) **KOWALSKI Marian Janusz**, lat 50, wykształcenie podstawowe, będący osobą bezrobotną, zamieszkały w Lublinie, członek Ruchu Narodowego;
- 7) **KUKIZ Paweł Piotr**, lat 51, wykształcenie średnie, wykonujący zawód muzyka i publicyści, miejsce pracy: samodzielna działalność gospodarcza, zamieszkały we Wrocławiu, nie należy do partii politycznej;
- 8) **OGÓREK Magdalena Agnieszka**, lat 36, wykształcenie wyższe historyczne, wykonująca zawód nauczyciela akademickiego, miejsce pracy: Małopolska Wyższa Szkoła im. Józefa Dietla w Krakowie, zamieszkała w Warszawie, nie należy do partii politycznej;
- 9) **PALIKOT Janusz Marian**, lat 50, wykształcenie wyższe filozoficzne, poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, zamieszkały w Lublinie, członek Twojego Ruchu;

- 10) **TANAJNO Paweł Jan**, lat 39, wykształcenie wyższe w zakresie zarządzania, wykonujący zawód doradcy do spraw przedsiębiorców, miejsce pracy: partia polityczna Demokracja Bezpośrednia, zamieszkały w Warszawie, członek Demokracji Bezpośredniej;
- 11) **WILK Jacek**, lat 40, wykształcenie wyższe prawnicze, wykonujący zawód adwokata, miejsce pracy: indywidualna kancelaria adwokacka, zamieszkały w Warszawie, członek Kongresu Nowej Prawicy.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

- * Państwowa Komisja Wyborcza w związku ze zgłaszanymi pytaniami i wątpliwościami przypominała o zasadach prowadzenia kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta RP:

**STANOWISKO
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 26 stycznia 2015 r.**

w związku ze zbliżającymi się wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Państwowa Komisja Wyborcza, jak wielokrotnie wcześniej wskazywała, przypomina, co następuje.

Z formalnego punktu widzenia kampania wyborcza w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej rozpocznie się z dniem ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu w sprawie zarządzenia wyborów (art. 104 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy, Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.). Przepisy Rozdziału 12 w Dziale I Kodeksu wyborczego regulują w precyzyjny sposób zasady prowadzenia kampanii wyborczej od tej właśnie daty, stanowiąc jednocześnie, że kampanii wyborczej nie można prowadzić na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia. Przepisy Rozdziału 15 w tym Dziale Kodeksu wyborczego normują zaś finansowanie kampanii wyborczej, ustanawiając między innymi regułę jawności finansowania kampanii wyborczej oraz szczegółowe zasady pozyskiwania i wydatkowania środków przez komitety wyborcze kandydatów na Prezydenta, a także tryb sporządzenia przez pełnomocników finansowych tych

komitetów sprawozdań o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu. Ścisłe powiązanie unormowań Rozdziałów 12 i 15 Kodeksu wyborczego nakazuje przyjąć, zgodnie z regułami systemowej wykładni prawa, że przepisy dotyczące finansowania kampanii wyborczej, zawarte w Rozdziale 15, dotyczą jedynie kampanii w rozumieniu formalnym, a więc wynikającym z przepisów Rozdziału 12. Także wszelkie przepisy zamieszczone w Kodeksie wyborczym, zawierające sankcje, dotyczą nakazów i zakazów przewidzianych w tym akcie prawnym. Odnoszą się więc one do naruszeń reguł prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej w takim znaczeniu, jakie nadał temu pojęciu przepis art. 104 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza dostrzega jednak prowadzenie — przez osoby mniej lub bardziej oficjalnie promowane przez różne środowiska lub partie polityczne, reprezentujące różne strony sceny politycznej — takich działań, które co prawda z przedstawionych wyżej względów formalnych nie mogą być uznane za kampanię wyborczą *sensu stricto*, poddaną wszelkim rygorom przepisów Kodeksu wyborczego, ale które mają wszelkie cechy działań kampanijnych. Nie chodzi przy tym o działania stanowiące istotę życia politycznego w demokratycznym państwie, to jest o propagowanie określonych programów politycznych i krytykę programów głoszonych przez inne partie, utrzymywanie naturalnej więzi z wyborcami, itp., ale o zachowania noszące od strony materialnej cechy charakterystyczne dla klasycznej kampanii wyborczej, to jest organizowanie spotkań i wystąpień, podczas których zarówno ich organizatorzy, jak i główni bohaterowie, w sposób bezpośredni określają te kontakty mianem mitingów wyborczych lub spotkań z kandydatami na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, budowanie stron internetowych, na których określone osoby występują jako kandydaci na Prezydenta, etc.

Państwowa Komisja Wyborcza uważa, że dwudziestopięcioletni już okres budowania demokratycznego państwa prawa dostarczył należytej miary doświadczeń, która powinna ułatwić klasie politycznej wytyczenie granicy pomiędzy działaniami korzystającymi z konstytucyjnej ochrony swobody działalności partii politycznych i innych wolności konstytucyjnych, w tym wolności słowa, które nie mogą być ograniczane przepisami ustawy, a działaniami o charakterze czysto agitacyjnym, nakierowanym na instrumentalne obejście przepisów Kodeksu wyborczego.

Wyczerpująca kazuistyka byłaby z góry skazana na niepowodzenie. Jedynie przykładowo można zatem wskazać na dwie istotne okoliczności.

Po pierwsze na tę, iż dość jasno rysuje się podział na działania wewnątrzpartyjne, odbywające się na zjazdach, kongresach i zebraniach partii, w tym na spotkaniach z członkami partii oraz na działania agitacyjne, skierowane do niesprecyzowanego, szerokiego kręgu odbiorców, w których krytykowani są inni potencjalni kandydaci na Prezydenta. Idzie przy tym o ich krytykę jako kandydatów na przyszłego Prezydenta, a nie o krytykę związaną z piastowaniem aktualnie przez takie osoby określonych stanowisk lub urzędów.

Po drugie na tę, że informacje pochodzące od przedstawicieli środków społecznego przekazu korzystają z konstytucyjnej ochrony prawa obywateli do pozyskiwania informacji.

W chwili obecnej Państwowa Komisja Wyborcza jest władna, bez przekroczenia swych ustawowych uprawnień, przypomnieć partiom politycznym, że jeśli prowadzą one działalność na rzecz osób zamierzających kandydować w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, to finansowanie tej działalności podlega rygorom ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924).

Państwowa Komisja Wyborcza, nie dysponując na obecnym etapie innymi instrumentami pozwalającymi na wymuszenie zaprzestania prowadzenia działań takich, które od strony materialnej noszą cechy kampanii wyborczej, w nawiązaniu do swojego stanowiska wyrażonego przed poprzednimi wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, raz jeszcze stwierdza, że w imię zasady równych szans oraz w imię dobrze pojętej kultury politycznej, zarówno osoby zamierzające uczestniczyć w wyborach, jak i podmioty promujące udział tych osób w wyborach, powinny przed zarządzeniem wyborów przez Marszałka Sejmu powstrzymać się od klasycznych elementów kampanii wyborczej na rzecz przyszłych kandydatów, zważywszy także i to, że wyłączność na prowadzenie kampanii wyborczej posiadają komitety wyborcze, które we właściwym trybie zawiadomiły Państwową Komisję Wyborczą o swoim utworzeniu i Komisja przyjęła to zawiadomienie (art. 84 § 1 i 98 Kodeksu

wyborczego), zaś samo utworzenie komitetu wyborczego również możliwe jest dopiero po zarządzeniu wyborów (art. 85 § 1 Kodeksu wyborczego).

STANOWISKO
PAŃSTWOWEK KOMISJI WYBORCZEJ
w sprawie kampanii wyborczej kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej pełniących funkcje publiczne

Państwowa Komisja Wyborcza, w związku z kandydowaniem w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej osób pełniących funkcje publiczne zauważa, że przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) nie nakładają na kandydatów w okresie kampanii wyborczej obowiązku zaniechania lub ograniczenia działalności wynikającej z pełnienia funkcji publicznej.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraża przy tym pogląd, że możliwe i celowe jest rozdzielenie czynności wykonywanych przez te osoby na takie, które są związane wyłącznie z prowadzeniem kampanii wyborczej w związku z kandydowaniem w wyborach i na takie, które związane są z pełnieniem funkcji publicznej. Do takiej oceny upoważniają przepisy Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza przypomina ponadto, że z przepisów Kodeksu wyborczego wynika, że kampanię wyborczą kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą, na zasadzie wyłączności, komitety wyborcze (art. 84 § 1 Kodeksu wyborczego).

Wszelkie działania podejmowane po zarządzeniu wyborów, zmierzające do promocji kandydata lub mające na celu agitację na jego rzecz uznane być powinny za element kampanii wyborczej i mogą być podejmowane wyłącznie za zgodą właściwego komitetu wyborczego oraz finansowane wyłącznie z jego środków.

* Niezwłocznie po ogłoszeniu zarządzenia wyborów Państwowa Komisja Wyborcza uchwaliła i podała na stronie internetowej szczegółowe wyjaśnienia dotyczące zasad finansowania kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r. Przypomniano, że:

1) Prawo zgłaszania kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej mają komitety wyborcze wyborców. Komitet wyborczy może podejmować

czynności prawne związane z pozyskiwaniem środków finansowych na kampanię wyborczą i ich wydatkowaniem, po wydaniu przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o jego utworzeniu. Wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań wyborczych i promocją kandydatów w formie plakatów, ulotek, itd., mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze i wyłącznie w okresie kampanii wyborczej, która rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów, a kończy się na 24 godziny przed dniem wyborów. Wszelkie spotkania sprawozdawcze czy informacyjne członków partii, organizacji społecznych, stowarzyszeń, osób pełniących funkcje publiczne lub przedstawicieli komitetów zgłaszających kandydatów w wyborach, organizowane w trakcie kampanii wyborczej, mogą odbywać się tylko pod warunkiem, że nie zawierają żadnych znamion agitacji wyborczej. W przeciwnym razie traktowane są jako element kampanii wyborczej i podlegają regulacjom dotyczącym tej kampanii.

- Gospodarkę finansową komitetu prowadzi i ponosi za nią pełną odpowiedzialność pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, bez pisemnej zgody pełnomocnika finansowego nie można zaciągać żadnych zobowiązań finansowych w imieniu i na rzecz komitetu wyborczego.

- Pełnomocnik finansowy ponosi odpowiedzialność karną za naruszenie zakazów i ograniczeń w pozyskiwaniu i wydatkowaniu środków. Można być pełnomocnikiem finansowym tylko jednego komitetu wyborczego.

- Pełnomocnik finansowy odpowiada za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego, odpowiedzialność ma charakter nieograniczony i dotyczy całego majątku osobistego pełnomocnika finansowego, a także majątku posiadanego w ramach wspólności majątkowej ze współmałżonkiem. W przypadku, gdy z majątku pełnomocnika finansowego nie można pokryć roszczeń wobec komitetu wyborczego, odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego ponoszą solidarnie osoby wchodzące w skład komitetu. Odpowiedzialność solidarna polega na tym, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich zobowiązanych łącznie, od kilku z nich lub od każdego z nich z

osobna. Zasady odpowiedzialności solidarnej określają art. 366-378 Kodeksu cywilnego. Spłata zobowiązań komitetu nie może zostać dokonana ze środków partii politycznej popierającej kandydata. Komitety wyborcze zobowiązane są do umieszczenia na wszystkich materiałach wyborczych wyraźnych oznaczeń, od kogo one pochodzą. Materiałem wyborczym jest każdy, pochodzący od komitetu wyborczego upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z zarządzonymi wyborami. Materiały zawierające takie oznaczenie podlegają ochronie prawnej i są dowodami poniesionych kosztów.

- 2) Komitet wyborczy gromadzi środki finansowe wyłącznie na jednym rachunku bankowym. Komitet wyborczy może otworzyć pomocnicze rachunki bankowe dla ułatwienia dokonywania wydatków w strukturach terenowych komitetu. Rachunki te mogą być zasilane wyłącznie przelewami z podstawowego rachunku komitetu wyborczego. Wykluczone jest pozyskiwanie środków bezpośrednio na rachunki pomocnicze. Podstawą do otwarcia rachunku komitetu wyborczego jest postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Właścicielem rachunku może być tylko komitet wyborczy, a nie żaden inny podmiot czy osoba fizyczna.

Umowa rachunku bankowego komitetu wyborczego powinna zawierać następujące zastrzeżenia:

- o wymaganym ustawą sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego (jedynie czekiem rozrachunkowym, przelewem lub kartą płatniczą);
- o dopuszczalnym źródle pozyskiwania środków finansowych (z wpłat obywateli polskich mających miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z funduszy wyborczych partii politycznych oraz z kredytów bankowych zaciąganych na cele związane z wyborami);
- o dopuszczalnym maksymalnym terminie dokonywania wpłat tj. do dnia wyborów. Umowa rachunku bankowego może zawierać również klauzulę o nieprzyjmowaniu wpłat od osób fizycznych w wysokości przekraczającej dozwolony limit. Pełnomocnik finansowy, który nie wprowadza do umowy rachunku bankowego komitetu ww. zastrzeżeń określonych w art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego popełnia wykroczenie, określone w art. 505 § 2 Kodeksu.

Rachunek bankowy komitetu powinien być prowadzony w banku lub oddziale banku (także zagranicznego), znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Komitet wyborczy nie może otworzyć rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej (SKOK). Rachunek komitetu wyborczego należy zlikwidować po zbilansowaniu przychodów i wydatków, rozliczeniu środków wpłaconych z naruszeniem prawa oraz przekazaniu ewentualnej nadwyżki finansowej na rzecz organizacji pożytku publicznego.

- 3) Środki finansowe komitetu wyborczego mogą pochodzić wyłącznie z wpłat obywateli polskich mających miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z funduszy wyborczych partii politycznych oraz z kredytów bankowych zaciąganych na cele związane z wyborami. Wpłaty na rzecz komitetu wyborczego nie mogą dokonywać obywatele innych państw, jak również obywatele polscy stale zamieszkujący poza granicami Polski. Pełnomocnik finansowy komitetu powinien sprawdzić, czy osoba dokonująca darowizny na rzecz komitetu jest obywatelem polskim stale zamieszkującym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i w razie potrzeby uzyskać od tej osoby kopie dokumentów potwierdzających te fakty.

Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego wyborców nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów, tj. kwoty 26 250,00 zł; kandydat na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej może wpłacić na rzecz komitetu wyborczego sumę nieprzekraczającą 45-krotności minimalnego wynagrodzenia, tj. kwoty 78 750,00 zł. Wpłaty na rachunek bankowy komitetu wyborczego można dokonywać jedynie czekiem rozrachunkowym, przelewem lub kartą płatniczą. Niedozwolone są wpłaty gotówkowe w kasie banku, a także w urzędach pocztowych.

- Na cele związane z wyborami komitet wyborczy wyborców może zaciągać kredyty bankowe. Wysokość kredytu nie jest limitowana. Ustawa wprowadza natomiast ograniczenia dotyczące poręczeń takiego kredytu. Poręczycielami kredytu mogą być wyłącznie obywatele polscy mający miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a zobowiązanie poręczyciela

nie może być wyższe od kwoty 26 250,00 zł, tj. kwoty stanowiącej maksymalną wysokość wpłat na rzecz komitetu dokonanych przez jedną osobę fizyczną. Ograniczenie wysokości kwoty poręczenia do 26 250,00 zł dotyczy zarówno osób wchodzących w skład komitetu wyborczego, jak i osób spoza komitetu. Poręczenie kredytu jest niezbywalne, co oznacza, że zobowiązanie z tego tytułu nie może zostać zbyte na rzecz osób fizycznych, osób prawnych, stowarzyszeń czy organizacji społecznych.

4) Przepisy Kodeksu wyborczego wprowadzają następujące zakazy i ograniczenia w finansowaniu komitetów wyborczych:

- komitety wyborcze mogą pozyskiwać środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami;
- pozyskiwanie środków finansowych jest dozwolone dopiero od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego;
- zabronione jest pozyskiwanie środków po dniu wyborów. Jako datę dokonania wpłaty na rachunek bankowy przyjmuje się datę wystawienia polecenia przelewu, a nie datę uznania przez bank wpływu środków na rachunek bankowy. Po dniu wyborów dopuszczalne jest jedynie przekazywanie przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego środków na uiszczenie opłat bankowych za prowadzenie i likwidację rachunku;
- komitetom wyborczym nie wolno przyjmować korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym (np. darowizn rzeczowych, darmowych usług), z wyjątkiem nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne oraz pomocy w pracach biurowych udzielanej przez osoby fizyczne (art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego). Usługi inne niż rozpowszechnianie plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne lub pomoc w pracach biurowych przez osoby fizyczne mogą być świadczone na rzecz komitetu wyborczego wyłącznie odpłatnie. Naruszenie zakazu określonego w art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego stanowi występki określony w art. 507 Kodeksu wyborczego, zagrożony grzywną od 1 000 zł do 100 000 zł;

- zabronione jest udzielanie korzyści majątkowych przez jeden komitet wyborczy innemu komitetowi wyborczemu. Komitety wyborcze nie mogą współfinansować kampanii wyborczej, ponieważ każdy komitet prowadzi i finansuje na zasadzie wyłączności kampanię na rzecz zgłoszonego przez siebie kandydata;
 - zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych, dotyczy to również partii politycznej. W przypadku stwierdzenia wpływu na rachunek komitetu wpłaty pochodzącej z nieuprawnionego źródła lub dokonanej z naruszeniem przepisów ustawy, komitet wyborczy powinien odmówić przyjęcia darowizny, tj. niezwłocznie zwrócić darczyńcy te środki i nie wliczać ich do przychodów komitetu. Zwrot środków nie powinien przekraczać 30 dni od daty ich wpływu na rachunek komitetu. Środki pozyskane z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, których komitet nie zwrócił darczyńcy powinny zostać zaksięgowane na odrębnym subkoncie wpływów nieprawidłowych, z przeznaczeniem ich na rzecz Skarbu Państwa. Środki zgromadzone na tym rachunku nie mogą być wykorzystywane dla celów wyborczych. Podlegają one przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa wraz z ewentualnymi odsetkami. Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez komitet wyborczy, mające na celu pozyskiwanie środków na wybory, muszą zawierać informacje o ustawowych zakazach i ograniczeniach.
- 5) Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitem wydatków. Limit wydatków ustala się oddzielnie dla każdego komitetu wyborczego, mnożąc liczbę wyborców w kraju ujętych w rejestrze wyborców przez kwotę 60 groszy. Limit wydatków na kampanię wyborczą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r. wynosi 18 319 797, 00 zł.
- Wydatki komitetu wyborczego na agitację wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, nie mogą przekroczyć 80% limitu dla danego komitetu wyborczego.

- Komitet wyborczy może wydatkować środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami. Do wydatków komitetu wyborczego nie mogą być wliczone środki przekazane na cele charytatywne oraz na inne cele społecznie użyteczne, nawet jeżeli były ponoszone w okresie kampanii wyborczej w ramach promocji komitetu wyborczego lub kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Tego typu wydatki stanowią naruszenie przepisów ustawy.
- Wydatkowanie środków jest dozwolone od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.
- Zabronione jest wydatkowanie środków przez komitet wyborczy po dniu złożenia sprawozdania finansowego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu. Po dniu złożenia sprawozdania komitet może wydatkować z rachunku bankowego środki na realizację zobowiązań zaciągniętych przed dniem wyborów oraz dokonać wpłaty tytułem przepadku na rzecz Skarbu Państwa środków przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu.
- Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych w ustawie o rachunkowości. Dokumentami dotyczącymi kosztów i wydatków są: rachunki, faktury, umowy, pokwitowania odbioru gotówki do rozliczenia (KW) oraz inne dokumenty wystawione na komitet wyborczy. Dokumenty wystawione na inne podmioty (np. na nazwisko kandydata lub na partię polityczną) nie są dowodami kosztów komitetu wyborczego.
- Komitet wyborczy powinien odrębnie ewidencjonować zobowiązania finansowe, obejmujące równowartość niespłaconych kredytów bankowych oraz nieopłaconych rachunków i faktur. Ewidencja wydatków i zobowiązań finansowych komitetu wyborczego powinna być prowadzona w sposób zapewniający uzyskanie informacji niezbędnych do prawidłowego sporządzenia sprawozdania finansowego.
- Komitet wyborczy ma obowiązek w terminie 7 dni od dnia przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o utworzeniu komitetu, powiadomić Komisję o adresie strony internetowej komitetu, na której komitet

wyborczy umieszcza informacje określone w Kodeksie (art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego). Państwowa Komisja Wyborcza podaje informację o adresach stron internetowych komitetów wyborczych w Biuletynie Informacji Publicznej. Strona internetowa komitetu powinna być prowadzona co najmniej do dnia podania przez Państwową Komisję Wyborczą do wiadomości publicznej treści sprawozdania wyborczego komitetu. Koszty związane z prowadzeniem strony internetowej komitetu zalicza się do wydatków komitetu i wykazuje w sprawozdaniu finansowym.

- Komitet wyborczy, zgodnie z art. 140 § 1 Kodeksu wyborczego jest obowiązany prowadzić rejestry:

- zaciągniętych kredytów, zawierający nazwę banku udzielającego kredytu i wszystkie istotne warunki jego uzyskania, w szczególności: datę udzielenia, wysokość, oprocentowanie i inne koszty uzyskania, zobowiązania poręczycieli oraz ustalony termin spłaty;

- wpłat o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę (tj. kwoty 1 750,00 zł), ze wskazaniem imienia, nazwiska oraz miejscowości zamieszkania takiej osoby. Komitet wyborczy jest obowiązany umieszczać rejestry na swojej stronie internetowej i aktualizować w taki sposób, aby informacje o kredytach i wpłatach były ujawniane w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu lub dokonania wpłaty. Rejestry powinny być umieszczone na stronie internetowej komitetu, co najmniej do dnia podania do wiadomości publicznej przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego komitetu.

- 6) Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego ma obowiązek sporządzenia i przedłożenia organowi wyborczemu, który przyjął zawiadomienie o jego utworzeniu sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania – w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów. Obowiązek sprawozdawczy dotyczy także komitetów, które uległy rozwiązaniu przed dniem wyborów. Sprawozdanie finansowe przedkładają one w tym samym terminie, co pozostałe komitety. Obowiązek sprawozdawczy dotyczy

wszystkich komitetów wyborczych, bez względu na to, czy komitet pozyskiwał środki finansowe, zaciągał zobowiązania oraz dokonywał wydatków. Komitety dołączają do sprawozdania opinię i raport biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza spośród kandydatów zgłoszonych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów. Opinię biegłego rewidenta i raportu nie sporządza się, jeżeli pełnomocnik finansowy, w terminie 30 dni od dnia wyborów zawiadomi Państwową Komisję Wyborczą, że komitet nie miał przychodów, nie poniósł wydatków ani nie ma zobowiązań finansowych. Jednakże złożenie takiego oświadczenia nie zwalnia z obowiązku złożenia sprawozdania finansowego. Pełnomocnik finansowy odpowiada za prawdziwość danych, zawartych w sprawozdaniu finansowym. Sprawozdanie jest dokumentem zbiorczym, sumującym pozyskane środki i poniesione wydatki komitetu wyborczego oraz ewentualne zobowiązania, które nie zostały uregulowane przez komitet do dnia złożenia sprawozdania. Przepisy Kodeksu wyborczego nie dopuszczają możliwości składania sprawozdań cząstkowych sporządzanych w strukturach terenowych przez osoby działające z upoważnienia pełnomocnika finansowego. Sprawozdanie finansowe sporządza się według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Sprawozdania finansowe komitetów wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie 30 dni od dnia złożenia sprawozdania, a następnie ogłasza w formie zbiorczej w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

- 7) Nadwyżkę pozyskanych środków nad poniesionymi wydatkami komitet wyborczy przekazuje na rzecz organizacji pożytku publicznego. O przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą. Przekazanie nadwyżki następuje w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o przyjęciu sprawozdania finansowego albo bezskutecznego upływu terminu do wniesienia do Sądu Najwyższego, skargi o odrzuceniu sprawozdania, albo uprawomocnienia się orzeczenia Sądu. Jeżeli koszt przekazania nadwyżki na rzecz organizacji pożytku publicznego (koszt przelewu,

przekazu pocztowego) przekraczałby wysokość nadwyżki – komitet wyborczy jest zwolniony z obowiązku przekazania jej, bowiem w tym celu musiałyby pozyskać dodatkowe środki finansowe, co po dniu wyborów jest zabronione.

* Państwowa Komisja Wyborcza systematycznie informowała i wyjaśniała przepisy prawa wyborczego, warunki udziału w wyborach, sposób głosowania, uprawnienia wyborców niepełnosprawnych.

- Poinformowano o czynnym i biernym prawie wyborczym w wyborach Prezydenta RP:

Czynne prawo wyborcze, tj. prawo udziału w głosowaniu (prawo wybierania) w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma obywatel polski, który:

- 1) najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat,
- 2) nie został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
- 3) nie został ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu,
- 4) nie został pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu.

(art. 10 § 1 pkt 1 i § 2 Kodeksu wyborczego)

Bierne prawo wyborcze, tj. prawo wybieralności w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma obywatel polski, który:

- 1) najpóźniej w dniu wyborów kończy 35 lat,
- 2) korzysta z pełni praw wyborczych do Sejmu, tj.:
 - a) nie został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
 - b) nie został ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu,
 - c) nie został pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
 - d) nie został skazany prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - e) nie wydano wobec niego prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego utratę prawa wybieralności w związku ze złożeniem nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego.

(art. 11 § 1 pkt 3 w związku z art. 11 § 1 pkt 1 i § 2 Kodeksu wyborczego)(ZPOW 603-11/15)

- W informacji z dnia 14 kwietnia br. przypomniano sposób sporządzania spisów wyborców, w szczególności, że do spisów z urzędu zostaną wpisane tylko osoby ujęte w stałym rejestrze wyborców danej gminy, tj. osoby zameldowane na pobyt stały w danej gminie oraz osoby, które stale zamieszkują na obszarze danej gminy bez zameldowania na pobyt stały, ale zostały wpisane do rejestru na swój wniosek. Oznacza to m. in., że osoby zameldowane na pobyt czasowy nie zostaną ujęte z urzędu w spisie wyborców w miejscu pobytu czasowego, lecz w miejscu zameldowania na pobyt stały. Także osoby niezameldowane na pobyt stały w żadnej gminie nie zostaną ujęte w spisie wyborców z urzędu. Osoby te w celu udziału w głosowaniu muszą złożyć wniosek o wpisanie do rejestru wyborców w gminie, w której stale zamieszkują lub złożyć wniosek o dopisanie do spisu w miejscu pobytu czasowego.
 1. Osoby dopisane na swój wniosek do wybranego spisu wyborców w związku z głosowaniem w dniu 10 maja br. będą ujęte w tym samym spisie wyborców również w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Wzięcie udziału w ponownym głosowaniu w innym obwodzie, w tym również w obwodzie właściwym dla stałego miejsca zamieszkania, będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu z urzędu gminy, który sporządził spis wyborców, zaświadczenia o prawie do głosowania.
 2. Wyborcy, którzy będą przebywać w dniu wyborów w szpitalach, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych zostaną wpisani do spisów wyborców sporządzonych dla obwodów głosowania utworzonych w tych jednostkach i będą mogli głosować w tych obwodach. Na takich samych zasadach będą mogli głosować wyborcy przebywający w domach studenckich lub zespołach domów studenckich, w których utworzono obwody głosowania. Wyborcy wpisani do spisu wyborców w wyżej wymienionych jednostkach zostaną z urzędu skreśleni ze spisu w miejscu stałego zamieszkania. Osoby, które przybędą do wyżej wymienionych jednostek w dniu wyborów, będą

mogły głosować w obwodach utworzonych w tych jednostkach tylko na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania.

Osoby wpisane do spisu wyborców w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w domach studenckich lub zespołach domów studenckich w pierwszym głosowaniu będą ujęte w tym spisie wyborców również w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Wzięcie udziału w głosowaniu w innym obwodzie będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, który sporządził spis wyborców. Ponadto wyborcy, którzy opuścili szpital, zakład pomocy społecznej, zakład karny lub areszt śledczy po dniu pierwszego głosowania będą mogli być dopisani do spisu wyborców przez obwodową komisję wyborczą w miejscu stałego zamieszkania jeżeli udokumentują, że opuścili tę jednostkę w okresie pomiędzy dniem pierwszego głosowania, tj. 10 maja 2015 r. a dniem ponownego głosowania.

3. Zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego, zarówno w kraju jak i za granicą, dotyczy również ewentualnego ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Oznacza to, że w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania pakiet wyborczy dotyczący tego głosowania zostanie przekazany na adres, który został wskazany podczas dokonania zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego w związku z głosowaniem w dniu 10 maja 2015 r.
4. Akt pełnomocnictwa sporządzony przed głosowaniem w dniu 10 maja 2015 r. dotyczy zarówno pierwszego głosowania, jak i ewentualnego ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Wyborca ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów, tj. do dnia 8 maja 2015 r. (22 maja w przypadku ewentualnego ponownego głosowania), stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa, lub przez doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania. Ponadto głosowanie

osobiste wyborcy powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu. (ZPOW 603-179/15).

- Podana została wraz z zarządzeniem wyborów szczegółowa informacja o warunkach udziału w głosowaniu w obwodach głosowania za granicą i na polskich statkach morskich.

1. Wyborca stale zamieszkały za granicą oraz wyborca stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinien dokonać u właściwego konsula zgłoszenia w sprawie wpisania do spisu wyborców w obwodzie utworzonym za granicą.

Zgłoszenia dokonuje się ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie, telefaksem lub w formie elektronicznej. We zgłoszeniu podaje się: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, adres zamieszkania lub pobytu wyborcy za granicą, adres zamieszkania wyborcy w kraju, tj. miejsce ujęcia w rejestrze wyborców (w odniesieniu do osób przebywających czasowo za granicą), numer ważnego polskiego paszportu oraz miejsce i datę jego wydania.

W państwach, w których dowód osobisty jest wystarczającym dokumentem do przekroczenia granicy, w miejsce numeru ważnego polskiego paszportu można podać numer ważnego dowodu osobistego.

Zgłoszenia dokonuje się najpóźniej w 3. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 7 maja 2015 r.

Osoby wpisane do spisu wyborców w obwodzie głosowania utworzonym za granicą będą ujęte w tym spisie wyborców również w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Wzięcie udziału w głosowaniu w innym obwodzie, w tym również w miejscu stałego zamieszkania będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu od konsula zaświadczenia o prawie do głosowania.

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania wyborca, który nie dokonał zgłoszenia do dnia 7 maja 2015 r., może po dniu pierwszego

głosowania dokonać takiego zgłoszenia, najpóźniej w 3. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 21 maja 2015 r.

Obwody głosowania za granicą tworzy Minister Spraw Zagranicznych w drodze rozporządzenia. Wykaz tych obwodów był dostępny we wszystkich polskich placówkach konsularnych, delegaturach Krajowego Biura Wyborczego oraz na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl;

2. Wyborca stale zamieszkały za granicą oraz wyborca stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą może głosować korespondencyjnie. W tym celu powinien dokonać u właściwego konsula zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez wyborcę, najpóźniej w 13. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 27 kwietnia 2015 r. (termin wydłużony zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego).

Należy mieć na uwadze, że zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego dotyczy również ewentualnego ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów).

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. W zgłoszeniu podaje się: oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie, nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, adres zamieszkania lub pobytu wyborcy za granicą, adres zamieszkania wyborcy w kraju, tj. miejsce ujęcia w rejestrze wyborców (w odniesieniu do osób przebywających czasowo za granicą), numer ważnego polskiego paszportu oraz miejsce i datę jego wydania.

W państwach, w których dowód osobisty jest wystarczającym dokumentem do przekroczenia granicy, w miejsce numeru ważnego polskiego paszportu można podać numer ważnego dowodu osobistego, adres, pod który ma zostać wysłany przez konsula pakiet wyborczy zawierający karty do głosowania, albo deklarację osobistego odbioru pakietu wyborczego u konsula.

W przypadku, gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą, wyborcy temu nie wydaje się zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów po wysłaniu do niego pakietu wyborczego, chyba że zwrócił on pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym.

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania, wyborca który nie zgłosił zamiaru głosowania korespondencyjnego do dnia 27 kwietnia 2015 r., może po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, zgłosić zamiar głosowania korespondencyjnego w ponownym głosowaniu. Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony konsulowi najpóźniej w 10. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 14 maja 2015 r.;

3. Wyborca stale zamieszkały w kraju zamierzający głosować za granicą może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania. Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim.

Wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania składa się w urzędzie gminy, w której wyborca jest ujęty w spisie wyborców, najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 8 maja 2015 r. Może on zostać złożony pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

Do odbioru zaświadczenia wyborca może upoważnić inną osobę. Wyborca sporządza wówczas wniosek o wydanie zaświadczenia i upoważnienie (może to być jeden dokument), w którym wskazuje swoje imię (imiona) i nazwisko oraz numer PESEL oraz dane osoby upoważnionej do odebrania zaświadczenia.

Wyborca otrzyma dwa zaświadczenia: zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu pierwszego głosowania oraz zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów).

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania wyborca zmieniający miejsce pobytu po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania. Wniosek o wydanie takiego zaświadczenia składa się

po dniu pierwszego głosowania w urzędzie gminy, w której wyborca jest ujęty w spisie wyborców, nie później jednak niż w 2. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 22 maja 2015 r.

Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania.

Należy zadbać, aby nie utracić zaświadczenia o prawie do głosowania. W przypadku jego utraty, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie właściwym dla w miejsca stałego zamieszkania.

4. Wyborca wpisany do spisu wyborców przez konsula, może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania od konsula. Na podstawie zaświadczenia może głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim.

Wniosek o wydanie zaświadczenia składa się konsulowi, który sporządził spis wyborów, w którym wyborca jest ujęty. Wniosek należy złożyć najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 8 maja 2015 r.

Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze spisu wyborców sporządzonego przez konsula;

5. Wyborca przebywający w dniu wyborów na polskim statku morskim, w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinien złożyć do kapitana statku wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym na statku, chyba, że posiada zaświadczenie o prawie do głosowania.

Wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym na polskim statku morskim składa się najpóźniej w 3. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 7 maja 2015 r.

Osoby wpisane do spisu wyborców w obwodzie głosowania utworzonym na polskim statku morskim będą ujęte w tym spisie wyborców również w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Wzięcie udziału w głosowaniu w innym obwodzie, w tym również w miejscu

stałego zamieszkania będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu od kapitana statku zaświadczenia o prawie do głosowania.

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania wyborca, który nie złożył do dnia 7 maja 2015 r. wniosku o wpisanie do spisu wyborców na polskim statku morskim może po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, złożyć taki wniosek.

Obwody głosowania na polskich statkach morskich tworzy Minister Infrastruktury i Rozwoju. Wykaz tych obwodów był dostępny we wszystkich delegaturach Krajowego Biura Wyborczego oraz na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl.

Do głosowania na polskich statkach morskich na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania mają zastosowanie odpowiednie zasady wskazane w części dotyczącej głosowania za granicą, z tym że wniosek o wydanie zaświadczenia składa się do kapitana statku (ZPOW 603-3/15) (ZPOW 603-183/15).

- Poinformowano o godzinach głosowania na obszarze kraju, za granicą i na polskich statkach morskich. Mianowicie, że:
 - głosowanie odbywa się bez przerwy od godz. 7.00 do godz. 21.00 w dniu 10 maja 2015 r. W przypadku ponownego głosowania, czyli tzw. drugiej tury wyborów głosowanie odbywa się bez przerwy od godz. 7.00 do godz. 21.00 w dniu 24 maja 2015 r.
 - w obwodach głosowania utworzonych za granicą oraz na polskich statkach morskich głosowanie odbywa się od godz. 7.00 do godz. 21.00 czasu miejscowego.
 - podany został wykaz obwodów głosowania za granicą, ich numerów oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych za granicą (w Serwisie Informacyjnym PKW).
 - wskazano, w których krajach głosowanie odbywa się w dniu 9 maja 2015 r., w przypadku ponownego głosowania w dniu 23 maja 2015 r., tj:
 - Republika Argentynska

- Federacyjna Republika Brazylii
- Republika Chile
- Republika Dominikańska
- Kanada
- Republika Kolumbii
- Republika Kuby
- Meksykańskie Stany Zjednoczone
- Republika Panamy
- Republika Peru
- Stany Zjednoczone Ameryki
- Boliwarska Republika Wenezueli

Wykaz godzin głosowania za granicą czasu miejscowego i polskiego podano w serwisie Informacyjnym PKW.

- W związku z wątpliwościami związanymi z pełnieniem funkcji męża zaufania, Państwowa Komisja Wyborcza w informacji z dnia 14 kwietnia 2015 r. wyjaśniła, co następuje.

Mężowie zaufania wyznaczeni przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych (lub upoważnione przez nich osoby), których kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zostali zarejestrowani, mogą być obecni w dniu wyborów w lokalu wyborczym podczas wszystkich czynności wykonywanych przez komisję.

Informacja o godzinie rozpoczęcia pracy komisji w dniu głosowania podawana jest przez poszczególne obwodowe komisje wyborcze do publicznej wiadomości przede wszystkim przez jej wywieszenie w budynku, w którym mieści się lokal wyborczy, i w urzędzie gminy (w sposób umożliwiający zapoznanie się z tą informacją także, gdy budynki te są zamknięte), w celu umożliwienia mężom zaufania obecności przy wszystkich czynnościach komisji poprzedzających otwarcie lokalu.

Do każdej komisji pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego spełniającego powyższy warunek może zgłosić po jednym mężu zaufania (art. 103 § 1 Kodeksu wyborczego). Mężowie zaufania danego komitetu wyborczego mogą jednakże zmieniać się w ciągu pracy komisji. Mężami zaufania mogą być wyłącznie osoby pełnoletnie. Mężowie zaufania przedstawią komisji zaświadczenie podpisane przez pełnomocnika wyborczego lub upoważnioną przez niego osobę, sporządzone według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałą z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie wzoru zaświadczenia dla mężów zaufania do obwodowych komisji wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. poz. 278). Jeżeli zaświadczenie wystawiła osoba upoważniona przez pełnomocnika, mąż zaufania okazuje komisji kserokopię tego upoważnienia. Zaświadczenia mogą różnić się między sobą wyglądem i układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez Państwową Komisję Wyborczą.

Podczas obecności w lokalu wyborczym mężowie zaufania noszą identyfikatory z imieniem, nazwiskiem, funkcją oraz nazwą komitetu wyborczego, który reprezentują. Identyfikatory nie mogą zawierać elementów kampanii wyborczej.

Mężowie zaufania mają prawo obserwować wszystkie czynności obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania, zarówno przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie jego trwania oraz po jego zakończeniu (art. 42 § 4 Kodeksu wyborczego), zgłaszać przewodniczącemu komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia, wnosić uwagi do protokołu głosowania, z wymienieniem konkretnych zarzutów (art. 75 § 6 Kodeksu wyborczego), oraz być obecni przy transmisji danych z protokołu do okręgowej komisji wyborczej, o ile transmisja taka będzie dokonywana, a także przy przekazywaniu protokołu głosowania pełnomocnikowi okręgowej komisji wyborczej, a następnie okręgowej komisji wyborczej.

Mężowie zaufania nie mogą wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać wyborcom w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień. Mężowie zaufania

nie są uprawnieni także do liczenia ani do przeglądania kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu. Oznacza to m in., że mężowie zaufania nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kartami do głosowania (nie mogą dotykać kart) w żadnym momencie, tj. przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu. Mężowie zaufania mogą natomiast obserwować liczenie głosów przez komisję i ustalanie przez nią wyników głosowania. Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków obwodowej komisji wyborczej obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy komisji, zakłócać powagi głosowania ani naruszać jego tajności. Niedopuszczalne jest także wchodzenie przez mężów zaufania do pomieszczenia za zasłoną, zapewniającego tajność głosowania, w chwili, gdy w pomieszczeniu tym znajduje się wyborca, nawet jeśli wyraził on na to zgodę.

Przewodniczący komisji może wydawać polecenia o charakterze porządkowym, w przypadku gdy działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia, utrudniają pracę komisji, zakłócają powagę głosowania lub naruszają jego tajność.

Przewodniczący komisji informuje mężów zaufania o przysługujących im prawach i wskazuje im miejsce w lokalu wyborczym, z którego będą mogli obserwować przebieg głosowania. Natomiast w związku z tym, że mężowie zaufania mają prawo obserwować wszystkie czynności obwodowej komisji wyborczej, zarówno przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie jego trwania oraz po jego zakończeniu, wyznaczone przez przewodniczącego miejsce musi umożliwiać obserwację mężom zaufania wszystkich czynności wykonywanych przez komisję. Ponadto dopuszczalne jest przemieszczanie się mężów zaufania w trakcie obserwowania przez nich wszystkich czynności, z zastrzeżeniem, że nie będzie to utrudniało pracy komisji, ani zakłócało przebiegu głosowania. Należy przy tym podkreślić, że kwestie organizacyjne, w tym dotyczące wskazania mężom zaufania miejsca w lokalu wyborczym zapewniającego możliwość obserwacji wszystkich czynności, a

także ustalenia w tym zakresie w konkretnym przypadku należą do kompetencji przewodniczącego danej obwodowej komisji wyborczej.

Obserwacja czynności wykonywanych przez komisję obwodową nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy komisji za pomocą aparatów fotograficznych lub kamer, w tym do rejestrowania liczenia kart, ustalania wyników głosowania, a także sporządzania protokołu głosowania. Dopuszczalne jest natomiast fotografowanie oraz filmowanie protokołu głosowania podanego do publicznej wiadomości przez obwodową komisję wyborczą.

Zainteresowani mężowie zaufania mogą także, w miarę możliwości technicznych, otrzymać kopię protokołu głosowania. Dotyczy to również przypadku gdy konieczne było sporządzenie nowego protokołu głosowania lub naniesienie poprawek na już sporządzonym protokole. Oznacza to, że komisje mają obowiązek wydania kopii protokołu w przypadku zgłoszenia takiego żądania przez męża zaufania lub członka komisji, jeżeli tylko pozwalają na to możliwości techniczne. Nie jest to zatem decyzja uznaniowa komisji, lecz jej obowiązek. Niewydanie kopii protokołu możliwe jest wyłącznie w sytuacji braku sprawnego urządzenia (kserokopiarki) umożliwiającego sporządzenie kopii.

Jak wskazano powyżej mężom zaufania obecnym przy pracach komisji przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag, z wymienieniem konkretnych zarzutów. Uwagi mężów zaufania wpisuje się bezpośrednio do protokołu w punkcie 19. Mąż zaufania, który wniósł uwagę, podpisuje ją w protokole. Jednocześnie, jeżeli treść uwag mężów zaufania nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu. Należy podkreślić, że jak wskazano powyżej, po wpisaniu zgłoszonych przez męża zaufania uwag do protokołu mąż zaufania podpisuje je w protokole. Dopuszczalne jest również, aby mąż zaufania własnoręcznie wniósł uwagi do protokołu. Niedopuszczalne jest, żeby komisja odmówiła wpisania do protokołu uwag zgłoszonych przez męża zaufania. Stanowiłoby to naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego oraz wiążących wytycznych (ZPOW 603-180/15).

* Przypomniane zostały ułatwienia dotyczące głosowania przez wyborców niepełnosprawnych:

I. Prawo do uzyskiwania informacji o wyborach

Wyborca niepełnosprawny ma prawo do uzyskiwania informacji o: właściwym dla siebie obwodzie głosowania, lokalach obwodowych komisji wyborczych znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania wyborcy, w tym o lokalach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, warunkach dopisania wyborcy do spisu wyborców w wybranym obwodzie głosowania, terminie wyborów oraz godzinach głosowania, komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i o warunkach oraz formach głosowania.

Informacje, o których mowa wyżej, są podawane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

Informacje te są także przekazywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wyborcy niepełnosprawnemu, na jego wniosek, telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, o którym mowa, wyborca podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

II. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika mają wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat, a także wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), w tym również wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440);

- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania.

Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania, jak również kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa wyborca składa wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest wpisany do rejestru wyborców. Wniosek należy złożyć najpóźniej w 6. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 4 maja 2015 r. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania (Dz. U. Nr 157, poz. 936 i z 2014 r. poz. 1428).

Do wniosku należy dołączyć: pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa; kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, jeżeli wyborca udzielający pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miał ukończonych 75 lat; kopię zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego osobie mającej być pełnomocnikiem, jeżeli osoba ta nie jest ujęta w rejestrze wyborców w tej samej gminie co udzielający pełnomocnictwa.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany w miejscu zamieszkania wyborcy lub w innym miejscu na obszarze gminy, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku o jego sporządzenie.

Wyborca ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów, tj. do dnia 8 maja 2015 r., stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa, lub przez doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

Wyborca, który udzielił pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu wyborczym, jeżeli wcześniej nie oddał głosu pełnomocnik. Głosowanie osobiste przez wyborcę powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz domach studenckich, a także w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich.

III. Głosowanie w lokalu wyborczym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

Wyborca niepełnosprawny może głosować w lokalu wyborczym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

W dniu wyborów obwodowa komisja wyborcza wraz z kartą do głosowania wyda wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, nakładkę na tę kartę. Po oddaniu głosu wyborca obowiązany jest zwrócić komisji obwodowej nakładkę na kartę.

IV. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu wyborczym

Wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać w głosowaniu w lokalu wyborczym inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tego wyborcy. Dopuszczalne jest, aby na życzenie wyborcy niepełnosprawnego w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania.

Natomiast komisja jest obowiązana, na prośbę wyborcy niepełnosprawnego, do przekazania ustnie treści obwieszczeń wyborczych w zakresie informacji o komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz o zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto wyborca niepełnosprawny może skorzystać z uprawnień przysługujących każdemu wyborcy, które ułatwiają wzięcie udziału w głosowaniu, takich jak głosowanie korespondencyjne, głosowanie w wybranym obwodzie głosowania, w tym obwodzie przystosowanym do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, głosowanie na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania (ZPOW 603-1/15).

- Państwowa Komisja Wyborcza przypominała o obowiązku zapewnienia co najmniej 1/3 lokali obwodowych komisji wyborczych na terenie każdej gminy (miasta) dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, wynikającym z art. 15a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 113, z późn. zmian.). Podkreśliła ponadto, że lokale te bezwzględnie muszą spełniać wszystkie warunki określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 158, poz. 938).

KONTROLA GOSPODARKI FINANSOWEJ KOMITETÓW WYBORCZYCH I PARTII POLITYCZNYCH

- * Państwowa Komisja Wyborcza prowadzi badanie sprawozdań finansowych z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w dniach 16 i 30 listopada 2014 r. Obowiązek złożenia sprawozdania miały komitety wyborcze.
 - Komunikaty szczegółowe o sprawozdaniach finansowych partii politycznych, i komitetów wyborczych są podane na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

- * Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z ustawowym obowiązkiem zbadała informacje i sprawozdania finansowe partii politycznych za 2013 r.
 - Obowiązek złożenia informacji finansowych o otrzymanej subwencji i wydatkach poniesionych z subwencji w 2013 r. miało 5 partii politycznych, których komitety wyborcze uczestniczące w wyborach do Sejmu RP przeprowadzonych w dniu 9 października 2011 r. uzyskały w skali kraju co najmniej 3% ważnie oddanych głosów na listy kandydatów na posłów. Były to partie: Platforma Obywatelska RP, Polskie Stronnictwo Ludowe, Prawo i Sprawiedliwość, Sojusz Lewicy Demokratycznej, Twój Ruch. Wszystkie te partie złożyły informacje finansowe z załączoną opinią i raportem biegłego rewidenta. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z art. 34a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, zbadała i przyjęła informacje bez zastrzeżeń.
 - Odpowiednio, zgodnie z art. 38a ust. 1 Państwowa Komisja Wyborcza zbadała sprawozdania partii politycznych o źródłach pozyskania środków finansowych w 2013 r. Obowiązek złożenia sprawozdań miało 77 partii politycznych. W terminie ustawowym sprawozdanie złożyło 68 partii, z przekroczeniem terminu 4 partie, ponadto sprawozdanie złożyły 2 partie wykreślone z ewidencji. Państwowa Komisja Wyborcza rozpatrzyła sprawozdania 74 partii politycznych, przyjęła bez zastrzeżeń sprawozdania 26 partii, ze wskazaniem uchybień - sprawozdania 37 partii, a sprawozdania 11 partii odrzuciła z powodu stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu gospodarki finansowej objętych sankcją odrzucenia – polegających na naruszeniu art. 24 ust. 8, art. 24 ust. 7, art. 25 ust. 1, art. 25 ust. 4a, art. 35 ust. 2

oraz nieudzieleniu wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej, co uniemożliwiło zbadanie zgodności gospodarki finansowej partii z przepisami ustawy, zwłaszcza ustalenie czy partia nie pozyskiwała darowizn niepieniężnych z niedozwolonych źródeł. Na uchwały Państwowej Komisji Wyborczej odrzucające sprawozdanie partii: Samoobrona Odrodzenie, Kongres Nowej Prawicy, Stronnictwo Ludowe „Ojcowizna”, Polskie Stronnictwo Ludowe wniosły skargi do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy uznał zasadność skargi Polskiego Stronnictwa Ludowego i Samoobrony Odrodzenie, a pozostałe skargi odrzucił.

- * PKW podjęła badanie, sprawozdań finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 25 maja 2014 r. Do złożenie sprawozdań było zobowiązanych 20 komitetów wyborczych: komitety wyborcze partii politycznych: Demokracja Bezpośrednia, Nowa Prawica-Janusza Korwin-Mikke, Platforma Obywatelska RP, Polska Razem Jarosława Gowina, Polskie Stronnictwo Ludowe, Prawo i Sprawiedliwość, Samoobrona, Samoobrona Odrodzenie, Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro, Partia Zieloni, Związek Słowiański; koalicyjne komitety wyborcze: Europa Plus Twój Ruch, Sojusz Lewicy Demokratycznej-Unia Pracy; komitety wyborcze wyborców: Gospodarka Dobra Wspólnego, Marka Wocha, Naprawimyto.org, Obrony Wędlin Tradycyjnych, Oburzeni, Ruch Narodowy, Wolność.

WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE DO SENATU RP W DNIU 8 LUTEGO 2015 R.

- * W dniu 8 lutego 2015 r. w okręgu wyborczym nr 75 w województwie śląskim odbyły się wybory uzupełniające do Senatu RP. Wyniki wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości w obwieszczeniu z dnia 9 lutego 2015 r.

**OBWIESZCZENIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 9 lutego 2015 r.
o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych w dniu 8 lutego 2015 r.**

Na podstawie art. 276 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr

21, poz. 112 z późn. zm. ²⁾) Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza wyniki wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 8 lutego 2015 r. w województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 75.

Rozdział 1.

Dane ogólne

1. Wybory przeprowadziły: Państwowa Komisja Wyborcza, Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach i 148 obwodowych komisji wyborczych.
2. Senatora wybierano spośród 3 kandydatów.

Rozdział 2.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wyniosła 207 932, w tym pakiety wyborcze wysłano 10 wyborcom.
2. Karty do głosowania wydano 15 266 osobom, w tym 2 karty wydano na podstawie przedstawionego pełnomocnictwa do głosowania.
3. Z urn wyjęto 15 272 karty do głosowania, w tym 8 kart z kopert na karty do głosowania
4. Liczba kart nieważnych wyniosła 0.
5. Liczba kart ważnych wyniosła 15 272.
6. Frekwencja wyborcza wyniosła 7,34%.
7. Liczba głosów nieważnych wyniosła 175, co stanowi 1,15% ogólnej liczby głosów.
8. Liczba głosów ważnych wyniosła 15 097, co stanowi 98,85% ogólnej liczby głosów.
9. Poszczególni kandydaci otrzymali następującą liczbę głosów ważnych:
 - 1) DYRDA Dariusz Lucjan 2 104
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Ze Śląska – Nie z Partii
 - 2) GRAMATYKA Michał Sebastian 4 452
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529 oraz z 2014 r. poz. 179, 180 i 1072.

- 3) RYSZKA Czesław Wincenty 8 541
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość
10. W województwie śląskim, w okręgu wyborczym nr 75 na senatora został wybrany Ryszka Czesław Wincenty zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość, który otrzymał najwięcej oddanych głosów ważnych.
- Zgodnie z art. 278 Kodeksu Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła sprawozdanie z wyborów uzupełniających i przedstawiła je Marszałkowi Senatu i Sądowi Najwyższemu. Posiedzenie Sądu Najwyższego w sprawie ważności wyborów zostało wyznaczone na dzień 5 maja 2015 r.

Sprawozdanie

Państwowej Komisji Wyborczej z wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 8 lutego 2015 r. w okręgu wyborczym nr 75 w woj. śląskim z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach

1. Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 1 grudnia 2014 r. wyznaczając datę wyborów na dzień 8 lutego 2015 r.; postanowienie Prezydenta wraz z kalendarzem czynności wyborczych zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 5 grudnia 2014 r. poz. 1732. Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.). Wybierano jednego senatora. Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 grudnia 2014 r. informujące o postanowieniu Prezydenta w sprawie zarządzenia wyborów uzupełniających oraz o okręgu wyborczym nr 75 i siedzibie Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach, a także komunikat o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców zostały niezwłocznie podane do wiadomości na obszarze okręgu wyborczego oraz na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.
2. Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 170 § 3 Kodeksu wyborczego, uchwałą z dnia 22 grudnia 2014 r. powołała w celu przeprowadzenia wyborów Okręgową Komisję Wyborczą w Katowicach. W skład Komisji weszło sześciu sędziów: pięciu sędziów zgłoszonych przez

Ministra Sprawiedliwości (1 sędzia Sądu Apelacyjnego w stanie spoczynku w Katowicach i 4 sędziowie Sądów Rejonowych w Katowicach i Bytomiu) oraz z urzędu, zgodnie z art. 170 § 1 Kodeksu wyborczego, jako przewodniczący Komisji – Komisarz Wyborczy w Katowicach sędzia Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

3. Kandydatów na senatora zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego (art. 204 § 2, 4 i 6) mogły zgłaszać komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowym terminie do dnia 20 grudnia 2014 r. zawiadomiły Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach i utworzeniu w tym celu komitetu wyborczego, i uzyskały potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła zawiadomienia i potwierdziła utworzenie 5 komitetów wyborczych: 3 komitetów wyborczych partii politycznych, jednego koalicyjnego komitetu wyborczego oraz 2 komitetów wyborczych wyborców – w kolejności złożenia zawiadomień:

Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość

Komitetu Wyborczego Platforma Obywatelska RP

Komitetu Wyborczego Ze Śląska–Nie z Partii

Komitetu Wyborczego Wyborców Janusz Korwin-Mikke-Andrzej Sielanczyk

Komitetu Wyborczego Polskie Stronnictwo Ludowe

Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 29 grudnia 2014 r. o komitetach wyborczych utworzonych w związku z wyborami uzupełniającymi do Senatu zarządzonymi na dzień 8 lutego 2015 r. został podany na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

4. Zgodnie z kalendarzem wyborczym do 30 grudnia 2014 r. do godz. 24⁰⁰ Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach przyjmowała od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatora do rejestracji. Zarejestrowano 3 kandydatów na senatora, zgłoszonych przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP, Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość, Komitet Wyborczy Wyborców Ze Śląska-Nie z Partii. Obwieszczenie Okręgowej Komisji Wyborczej z dnia 14 stycznia 2014 r. o

zarejestrowanych kandydatach na senatora w okręgu wyborczym nr 75 w wyborach uzupełniających do Senatu RP zarządzonych na dzień 8 lutego 2015 r. zostało rozplakatowane na obszarze okręgu wyborczego oraz podane w Internecie.

5. W ustawowym terminie do dnia 9 stycznia 2015 r. podano do wiadomości publicznej na obszarze okręgu wyborczego informacje o numerach i granicach obwodów głosowania i siedzibach obwodowych komisji wyborczych, w tym o obwodach właściwych do głosowania korespondencyjnego i o lokalach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Utworzono ogółem 148 obwodów głosowania, w tym 6 obwodów odrębnych (4 – w szpitalach i po jednym – w domu pomocy społecznej i w zakładzie karnym). Do urzędów gmin wpłynęły 2 wnioski o udzielenie pełnomocnictwa do głosowania, 10 zgłoszeń o zamiarze głosowania korespondencyjnego oraz 3 wnioski o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania. W dniu wyborów na podstawie pełnomocnictwa wydano 2 karty do głosowania, z urn wyjęto 8 kart z kopert na karty do głosowania.
6. Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast z zachowaniem terminu ustawowego powołali w dniu 19 stycznia 2015 r. 148 obwodowych komisji wyborczych. W związku z tym, że uprawnione do dokonania zgłoszeń kandydatów do obwodowych komisji wyborczych były tylko 3 komitety wyborcze, komisje powołano w składach pięcioosobowych. Łącznie w skład komisji obwodowych weszło 740 osób: 368 osób zgłoszonych przez komitety wyborcze, 148 osób wskazanych przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) spośród pracowników samorządowych oraz 224 osoby powołane spośród wyborców. Poszczególne komitety wyborcze miały w składach komisji następującą liczbę członków: po 148 członków Komitety Wyborcze Prawo i Sprawiedliwość i Platforma Obywatelska RP oraz 72 członków Komitet Wyborczy Wyborców Ze Śląska-Nie z Partii.
7. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła nadzór i pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów. Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów zostały

wydane i zamieszczone na stronie internetowej www.gov.pkw.pl szczegółowe informacje i wyjaśnienia o obowiązujących przepisach prawnych, uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych, zasadach finansowania kampanii wyborczej. Przypominano w nich przepisy dotyczące biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora, prowadzenia kampanii wyborczej i gospodarki finansowej. Podano w szczególności, iż prawo wybierania senatora w wyborach uzupełniających mają wyłącznie wyborcy stale zamieszkali na obszarze okręgu wyborczego nr 75 i ujęci w stałych rejestrach wyborców w gminach leżących na terenie tego okręgu. W spisach wyborców uprawnionych do głosowania będą wpisani z urzędu wyborcy zameldowani w danej gminie na pobyt stały oraz wyborcy, którzy stale zamieszkują w tej gminie bez zameldowania na pobyt stały i dopisali się do rejestru wyborców na własny wniosek. Do spisu wyborców wpisywani są również na własny wniosek wyborcy przebywający w okresie wyborów w innej gminie niż gmina, w której są ujęci w rejestrze wyborców oraz wyborcy nigdzie nie zamieszkali.

Przypominając zasady zgłaszania kandydatów na senatora podkreślono, że kandydatów mogą zgłaszać wyłącznie komitety wyborcze, których utworzenie zostało potwierdzone przez Państwową Komisję Wyborczą, przy czym komitet wyborczy wyborców może utworzyć nie mniej niż 15 osób mających prawo wybierania i utworzenie komitetu musi zostać poparte podpisami co najmniej 1 000 wyborców zamieszkałych na obszarze okręgu nr 75. Każdy komitet wyborczy może zgłosić tylko jednego kandydata, kandydat musi być obywatelem polskim mającym prawo wybierania i najpóźniej w dniu wyborów osiągnąć wiek 30 lat. Zgłoszenie kandydata wymaga poparcia podpisami co najmniej 2000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Opracowano i podano na stronie internetowej wzory dokumentów zgłoszenia komitetu wyborczego i zgłoszenia kandydata. W odrębnej informacji zostały przypomniane ustawowe uprawnienia przysługujące wyborcom niepełnosprawnym: prawo do uzyskania informacji o obwodach głosowania przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i warunkach dopisania do

spisu wyborców w wybranym obwodzie, o terminie, godzinach i formach głosowania, o komitetach wyborczych uczestniczących w wyborach i o zarejestrowanych kandydatach. Ponadto opracowano i opublikowano informacje: o warunkach i procedurze głosowania korespondencyjnego, głosowania przez pełnomocnika, głosowania przy pomocy nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a, o korzystaniu w trakcie głosowania w lokalu wyborczym z pomocy innej osoby.

Wyjaśnienia szczegółowe zostały poświęcone problematyce prowadzenia przez komitety wyborcze kampanii wyborczej i gospodarce finansowej podmiotów wyborczych. Przypomniano, że prawo do prowadzenia kampanii wyborczej przysługuje na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu. Wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze. Komitet wyborczy obowiązany jest gromadzić środki finansowe wyłącznie na rachunku bankowym. Środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej i koalicyjnego komitetu wyborczego mogą pochodzić tylko z Funduszu Wyborczego, a środki finansowe komitetu wyborczego wyborców – wyłącznie z wpłat osób fizycznych obywateli polskich stale zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz z kredytów bankowych zaciągniętych przez komitet. Wpłaty na rzecz komitetu wyborczego można dokonywać jedynie czekiem rozrachunkowym, przelewem lub kartą płatniczą, a łączna suma wpłat od osoby fizycznej nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w dniu poprzedzającym ogłoszenie postanowienia o zarządzeniu wyborów, tj. kwoty 25 200 zł; natomiast suma wpłat od kandydata na senatora nie może być wyższa od 45-krotności wynagrodzenia, tj. kwoty 75 600 zł. Wysokość wydatków komitetu wyborczego na kampanię wyborczą jest ograniczona limitem, który zgodnie z art. 259 § 1 Kodeksu wyborczego, oblicza się przez pomnożenie liczby wyborców w kraju ujętych w rejestrach wyborców przez kwotę 0,18 zł i następnie podzielenie uzyskanego wyniku przez liczbę 100. W wyborach uzupełniających do Senatu zarządzonych na

dzień 8 lutego 2015 r. limit wydatków dla komitetu wyborczego wyniósł 54 983, 85 zł. Zgodnie z komunikatem Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 grudnia 2014 r. o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców liczba ta według stanu na dzień 30 września 2014 r. wyniosła 30 546 582 osoby. Państwowa Komisja Wyborcza przypominała ponadto, że komitet wyborczy ma obowiązek w terminie 7 dni od przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu powiadomić PKW o adresie strony internetowej komitetu, na której umieszcza się informacje określone w Kodeksie wyborczym (art. 102 § 1) w szczególności rejestr zaciągniętych kredytów i warunki jego uzyskania, rejestr wpłat przekraczających dozwoloną wysokość (art. 140 § 1 Kodeksu wyborczego) oraz że w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów, tj. do 8 maja 2015 r. komitet wyborczy ma obowiązek złożyć PKW sprawozdanie finansowe. W zakresie przygotowania i realizacji zadań wyborczych w wyborach uzupełniających zarządzonych na dzień 8 lutego 2015 r. miały zastosowanie wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 lutego 2013 r. dla obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu przygotowania i przeprowadzenia głosowania w wyborach uzupełniających do Senatu, uchwały określające wzór karty do głosowania i nakładki na kartę sporządzonej w alfabecie Braille'a oraz inne uchwały stosowane w wyborach uzupełniających do Senatu RP VIII kadencji.

8. Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach wykonując zadania wyborcze zapewniła pomoc i nadzorowała czynności związane z ustaleniem obwodów głosowania, rozplakatowaniem obwieszczeń wyborczych, drukiem kart do głosowania i ich dostarczeniem obwodowym komisjom wyborczym. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez Komisję Okręgową wykonanie tych czynności było należyte i terminowe. Nie zgłoszono w tych sprawach interwencji i skarg.
9. W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Kodeksem wyborczym, tj. od 7⁰⁰ do 21⁰⁰. Nie było przerw w głosowaniu, w żadnym obwodzie nie przedłużono głosowania, nie odnotowano przypadków zakłócenia głosowania, nie zgłoszono skarg i interwencji wyborców

dotyczących nieprawidłowości w wyposażeniu lokali wyborczych. Zgodnie z zaleceniem Okręgowej Komisji Wyborczej członkowie inspekcji dokonali przed dniem wyborów kontroli warunków lokali wyborczych, ich wyposażenia i dostosowania do potrzeb wyborców niepełnosprawnych. Okręgowa Komisja Wyborcza została poinformowana przez dwa sztaby wyborcze o rozsyłanych sms-ach zachęcających do głosowania na jednego z kandydatów; interweniujących poinformowano, że instytucjami właściwymi do rozpoznania sprawy są organy ścigania. Po zamknięciu lokali wyborczych obwodowe komisje wyborcze przystąpiły do obliczenia wyników w obwodach oraz sporządzenia protokołów głosowania zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej. Mężowie zaufania byli obecni w 3 obwodach głosowania (na ogólną liczbę 148 obwodów głosowania), nie wnieśli oni żadnych uwag co do pracy obwodowych komisji i co do przebiegu głosowania. Przy czynnościach związanych z przyjmowaniem przez Okręgową Komisję Wyborczą protokołów wyników głosowania od obwodowych komisji wyborczych oraz podczas ustalania wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym uczestniczyła osoba upoważniona do tej czynności przez pełnomocnika Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość, nie wniosła uwag do pracy OKW.

10. Przy ustalaniu wyników głosowania przez obwodowe komisje wyborcze nie było stosowane wspomaganie informatyczne prac komisji. Pełnomocnicy Okręgowej Komisji Wyborczej, zgodnie z art. 76 § 2 Kodeksu wyborczego, na podstawie kserokopii protokołów głosowania sprawdzali pod względem zgodności arytmetycznej poprawność ustalenia wyników głosowania w obwodach. Okręgowa Komisja Wyborcza zastosowała procedurę zliczania wyników głosowania w okręgu wyborczym, wykorzystując w tym celu odpowiednio przygotowany poprzez wprowadzenie niezbędnych reguł kontrolnych, arkusz kalkulacyjny Exel. Wszystkie dane do arkusza były wprowadzane dwukrotnie przez działających niezależnie od siebie odrębnych operatorów. Pozwoliło to uzyskać pewność poprawności wyników uzyskanych

w systemie informatycznym. Członkowie Komisji dokonali sprawdzenia wydruku danych z oryginałami protokołów głosowania.

11. Okręgowa Komisja Wyborca w Katowicach niezwłocznie po ustaleniu wyników przez komisje obwodowe, sporządziła w dniu 9 lutego 2015 r. protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 75 i przekazała go Państwowej Komisji Wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu sprawdziła prawidłowość ustalonych wyników i w tym samym dniu sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 8 lutego 2015 r. Na podstawie ustalonych wyników Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w wyborach uzupełniających do Senatu w województwie śląskim w okręgu nr 75 największą liczbę głosów otrzymał i został wybrany senatorem Czesław Wincenty Ryszka zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość. Frekwencja w wyborach uzupełniających wyniosła 7,34%, uprawnionych do głosowania było 207 932 osoby, głosowały 15 272 osoby. Wyniki zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 17 lutego 2015 r. poz. 217; a także zamieszczone na stronie www.pkw.gov.pl.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty, które mogą być podstawą kwestionowania ważności wyborów.

- Sąd Najwyższy na posiedzeniu 5 maja 2015 r. stwierdził ważność wyborów uzupełniających do Senatu RP przeprowadzonych w dniu 8 lutego 2015 r. w województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 75.

PRACE NAD SYSTEMEM INFORMATYCZNYM

- * Państwowa Komisja Wyborcza zleciła Zespołowi Ekspertkiemu sporządzenie raportu na temat działania systemu informatycznego stosowanego w wyborach samorządowych w listopadzie 2014 r. Prace są na etapie końcowym.

Prowadzono ponadto prace nad utworzeniem nowego systemu informatycznego do obsługi wyborów. Za główne założenie przyjęto zastosowanie systemu w wyborach parlamentarnych 2015 r.; zakres wsparcia informatycznego w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r. PKW uzależniła od wyników testów funkcjonalnych i wydajnościowych systemu.

- Państwowa Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2015 r. zapoznała się z wynikami pierwszego ogólnopolskiego testu informatycznego wspomagającego obsługę wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskie, przeprowadzonego dnia 14 kwietnia 2015 r. Stwierdzono, że test nie ujawnił żadnych nieprawidłowości funkcjonalnych, planowo postępują prace nad nowym oprogramowaniem WOW (Wsparcie Organów Wyborczych). Test sprawdzał poprawność funkcjonalną działania wszystkich elementów oprogramowania, brały w nim udział wszystkie delegatury Krajowego Biura Wyborczego oraz gminy, które zgłosiły chęć uczestnictwa w teście. Państwowa Komisja Wyborcza dopuściła system informatyczny do dalszych testów obciążeniowych zaplanowanych w dniach 21 i 28 kwietnia 2015 r. Ustalono, iż w przypadku pozytywnego zakończenia tych testów system będzie mógł być wykorzystany w wyborach Prezydenta RP w szczególności do przekazania informacji o frekwencji w trakcie głosowania, do sprawdzenia poprawności arytmetycznej ustalenia wyników głosowania w obwodzie i wydruków protokołów głosowania w obwodach. System na żadnym z etapów działania nie będzie sumował ani ustalał wyników głosowania. Ustalenia wyników głosowania okręgowe komisje wyborcze dokonywać będą na podstawie papierowych protokołów z obwodów głosowania.

- W dniu 21 kwietnia 2015 r. odbył się II test Systemu Wsparcia Organów Wyborczych (WOW) uczestniczyły w nim wszystkie Delegatury Krajowego Biura Wyborczego oraz istotnie większa niż w I teście liczba gmin. Test przeprowadzono w godzinach 8.00 – 12.00. W tym czasie na serwer Państwowej Komisji Wyborczej wysłano z poziomu gmin blisko 9.000 protokołów testowych oraz 14.500 testowych raportów o frekwencji. Następnie pełnomocnicy ds. informatyki okręgowych komisji wyborczych zatwierdzili przesłane protokoły weryfikując jednocześnie ich zgodność. Test wykazał poprawne funkcjonowanie użytych elementów aplikacji. System działał sprawnie, stabilnie, nie odnotowano przeciążeń ani spowolnionej reakcji. W trakcie

symulacji błędów i ostrzeżeń system reagował prawidłowo. Nie natrafiono na żadne problemy związane z niepoprawnym zachowaniem kalkulatora wyborczego. Nie stwierdzono błędów krytycznych uniemożliwiających pracę w programie oraz takich, które wskazywałyby na niewłaściwe założenia projektu w testowanym zakresie.

- III generalny test Systemu Wsparcia Organów Wyborczych (WOW) przeprowadzono w dniu 28 kwietnia 2015 r. Uczestniczyły w nim Delegatury Krajowego Biura Wyborczego i wszyscy użytkownicy z gmin i obwodowych komisji wyborczych.

Test przeprowadzono w godzinach 9.00-12.00. W tym czasie na serwer Państwowej Komisji Wyborczej wysłano z poziomu gmin i obwodów blisko 28.000 protokołów testowych oraz 25.000 raportów o frekwencji. Następnie pełnomocnicy ds. informatyki okręgowych komisji wyborczych zatwierdzili przesłane protokoły, weryfikując jednocześnie ich zgodność.

Trzeci test, podobnie jak dwa wcześniejsze, wykazał poprawne funkcjonowanie użytych elementów aplikacji, nie stwierdzono błędów uniemożliwiających pracę w programie. Test był jednocześnie główną próbą wydajnościową serwerów, która wypadła pozytywnie.

- * Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie raportów o wynikach testów przeprowadzonych dopuściła możliwość wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r.

WYBORY SAMORZĄDOWE W TRAKCIE KADENCJI

- * Od początku obecnej kadencji rad (2014-2018) do 30 kwietnia 2015 r. odbyło się 251 akcji wyborczych, z tego:
 - wybory uzupełniające do 212 rad gmin zarządzane z powodu wygaśnięcia mandatu radnego,
 - wybory ponowne do 34 rad gmin zarządzane wskutek uznania przez sądy zasadności protestów wyborczych;

- nowe wybory do Rady Miasta Zielona Góra i Prezydenta miasta Zielona Góra zarządzane w związku ze zmianami w podziale terytorialnym kraju (przeprowadzone 15 marca 2015 r.),
- w 4 jednostkach wybory przedterminowe wójtów i burmistrzów: Burmistrza Wyszogrodu, woj. mazowieckie (8 marca 2015 r.), Burmistrza Dobczyc, woj. małopolskie (12 kwietnia 2015 r.), wójtów Gminy Perzów i Sośnie, woj. wielkopolskie (13 i 29 marca 2015 r.).

W radach miast na prawach powiatu, radach powiatów, sejmikach województw i radach dzielnic m.st. Warszawy wybieranych w systemie proporcjonalnym, wygasło 749 mandatów radnych: 41 mandatów w sejmikach województw, 537 w radach powiatów, 148 w radach miast na prawach powiatu, 23 mandaty w radach dzielnic. Wygaśnięcia mandatów radnych były w większości skutkiem wyboru radnego na wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

- * W związku z wejściem w życie z dniem 1 marca 2015 r. zmienionej ustawy o ewidencji ludności i zmianą wzoru dowodu osobistego (brak informacji o miejscu zamieszkania) w dniu 13 stycznia 2015 r. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych odbyło się robocze spotkanie na temat ewentualnych problemów związanych ze sporządzaniem spisów wyborców i udziałem w głosowaniu. W spotkaniu uczestniczyli: ze strony MSW –podsekretarz Stanu T. Szubiela i dyrektorzy Departamentów Spraw Obywatelskich K. Gręda i Ewidencji Państwowych R. Kusyk, ze strony Krajowego Biura Wyborczego ekspert L. Gajzler.
- * W dniu 5 lutego 2015 r. przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej sędzia W. Hermeliński i B. Tokaj p.o. Szefa KBW wzięli udział w obchodach Światowego Dnia Wyborów, które odbyły się w Centrum Studiów Wyborczych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.
Wysłuchano wykładu im. prof. Wacława Komarnickiego, wygłoszonego przez prof. dr hab. Zbigniewa Witkowskiego pt. „Siedem grzechów głównych polskiej klasy politycznej wobec wyborców, wyborów i prawa wyborczego”. Przewodniczący

Hermeliński i B. Tokaj odbyli ponadto robocze spotkania z kierownikami Centrów Studiów Wyborczych w Toruniu – prof. A. Sokalą i w Łodzi – prof. K. Skotnickim.

- * W dniu 5 lutego 2015 r. zastępca przewodniczącego PKW sędzia W. Kozielowicz uczestniczył w konferencji z okazji X Światowego Dnia Wyborów w Zamościu, zorganizowanej przez Komisarza Wyborczego w Zamościu sędzię T. Bodys. Otwierając konferencję Komisarz przypomniała genezę i znaczenie Światowego Dnia Wyborów. Sędzia Kozielowicz wygłosił referat okolicznościowy pt. „Udział Sądu Najwyższego w kontroli procesu wyborczego w Polsce”.
- * W dniu 1 marca 2015 r. na zaproszenie Centralnej Komisji Wyborczej Litwy członek Państwowej Komisji Wyborczej sędzia A. Despot-Mładanowicz oraz dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych K. Lorentz obserwowali przebieg wyborów samorządowych na Litwie. Byli obecni w kilku lokalach głosowania. Głosowanie przebiegało spokojnie, spokojna była również kampania wyborcza.
- * W dniu 9 marca 2015 r. przewodniczący PKW W. Hermeliński, zastępca przewodniczącego W. Kozielowicz i sekretarz Komisji B. Tokaj spotkali się z delegacją Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) OBWE na temat przygotowań i obserwacji wyborów. Następnie spotkali się dyrektorzy Zespołów Prawnego i Organizacji Wyborów – L. Gajzler oraz Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych – K. Lorentz.
- * W dniu 24 kwietnia 2015 r. przewodniczący W. Hermeliński uczestniczył w seminarium u Rzecznika Praw Obywatelskich na temat głosowania osób niepełnosprawnych i starszych.
- * W dniu 27 kwietnia 2015 r. przewodniczący PKW W. Hermeliński, zastępcy przewodniczącego S. Marciniak i W. Kozielowicz oraz sekretarz B. Tokaj spotkali się z ekspertami i działaczami Fundacji Stefana Batorego pod kierunkiem J. Załuskiej. Rozmawiano o formule informowania wyborców w wyborach Prezydenta RP 10 maja br., a jesienią do Sejmu i Senatu, o wyjaśnianiu alternatywnych sposobów

głosowania, ułatwieniach dla wyborców niepełnosprawnych i starszych. Uznano potrzebę ścisłego współdziałania Państwowej Komisji Wyborczej z Fundacją w tym zakresie.

INFORMACJE ORGANIZACYJNO –PRAWNE

- * Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 23 lutego 2015 r. powołała Beatę Tokaj dyrektora Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów na stanowisko Szefa Krajowego Biura Wyborczego.